

במקום תגובה

(למאמרו של נדב שנרב)

הנחות היסוד של נדב הן:

1. שמשפחות חילוניות הבאות לעשות בר מצוה גם ב"חלומותיהם הרעים ביותר" אינם מעלים בדעתם להצטרף לקהל עובדי ה'.
2. שציבור המתפללים המקבל את בר המצוה, למעשה עושה שימוש בדת, תוך ביזוי שלה, לצורך שמירה על **ההשתייכות לשבת** (כלאום חילוני).
3. חוקי המדינה כופים את טקס הנישואין על בני זוג חילוניים, ואין לזה ערך דתי, כי **עדיף** שמי שאינו שומר מצוות יחיה ללא חופה וקידושין. זהו ניסיון לשמר את זהות השבת בטקסי מעגל החיים.
4. למה חשוב לדתיים שראש הממשלה לא יקיים פגישות מדיניות בשבת, ושחברת אל-על לא תטוס בשבת או שלא ימכרו חמץ בפסח - זה ניסיון לבנות זהות יהודית תוך שימוש בהלכה (רק) כסמל חיצוני. זה ניכוס של משאבי ההלכה לצורך הבנייה הלאומית (וזה חילון ההלכה ודבר חסר ערך למגמת התורה).
5. העיתונאי חובב מסורת, יליד מרוקו, הוא הדוגמה של נדב ליהדות שבטית, אופיינית לארצות המזרח. כנגדה יוצא המחבר ורואה בה חילון נבוב, לא מסורת ולא דת.

אחרי קריאת דבריו עד כאן, רגז לבי. ניחמתי עצמי, שמא אפשר להשיבו על ידי דברי חכמה שיגלו לפניו את עומק האמונה הנמצאת ברחוקים. כמה כל נפש מישראל בפנימיותה אין לה, ואין בה, אלא קדושת שמו יתברך. ראיתי שאכן ידועים לנדב דברי ה' כפי שהוא מביאם מבעל התניא (פרק יח), שאפילו רחוקים מתורה ומצוות יגלו עומק נאמנות לה', וברגע שיכפו עליהם לעבור על דתם הם ימסרו נפשם על קידוש השם.

דברי ה' אלה לא נכנסו אל לבו כלל. הוא מוסיף רעה אל רעה ומצטט מקורות אחרים, ואומר כי אפילו אם עובר אדם עבירה אחת לתיאבון באופן קבוע הוא נקרא 'מומר'. נדב קובע שהוא איבד את השתייכותו ל"עם הארץ" (ומרמז לנו בפרשנותו כי כביכול האיש הזה אינו יהודי, ח"ו). הוא קובע בסופו של דבר שחייל שהוא מסור לצורכי המדינה והוא מומר להכעיס (מי שאוכל טרף כשיש לפניו מאכל כשר נקרא מומר להכעיס), יש לו דין של "מורידין ואין מעלין", וצריך לגרום לו שימות, ושאין כל "רגליים" הלכתיות לנוהגים כלפיו בסובלנות. הטענה שאיש כזה הוא "תינוק שנשבה" היא צידוק אפולוגטי.

* * *

לא אוכל להשיב בדברי תורה על עקמומיות. דברי תורה לא הואילו לכותב, שלא זכה. התורה נעשתה לו סם המוות. שנאמר: "ושמתם את דברי"; זכה - נעשה לו סם חיים, לא זכה נעשה לו סם המוות.

לא אוכל להגיב. רק זאת אוכל לומר בכעסי: שכל מי שמעורב עם הבריות האלו וחי עמהם לומד להכיר יום ולילה כי קדושת ישראל ואהבת תורתו נובעת בהם, יהודים נפלאים שקטרגו עליהם בזה.

מכל מלמדי השכלתי את יראתי ואת חכמתי, שהרחוק מהמוני ישראל רחוק מה'. ודבריו יוכיחו שאינו מתלמידיו של אהרון, אינו "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". אוי.

